

Motion till riksdagen 2005/06:Sf305

av **Håkan Larsson m.fl. (c, m, fp, kd)**

Avskaffande av medfinansieringen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de beskrivna nackdelarna med medfinansieringen och behovet av att avskaffa denna.

Motivering

Sverige är ett av de EU-länder som har den högsta sjukfrånvaron. Även om vi jämför oss med andra skandinaviska länder ligger vi illa till. Under perioden 1983 – 2001 hade vi ungefär dubbelt så hög frånvaro som Danmark och Finland. Särskilt hög har den varit sedan 1997. Trots att frånvaron har ökat kraftigt, finns det egentligen inga tecken på att folkhälsan skulle ha försämrats. Men hur förklarar man då ökningen i sjukfrånvaro? Detta har utretts fram och tillbaka utan att några säkra svar har synts till. Och eftersom regeringen inte riktigt vet vad den ska göra har den bestämt att arbetsgivarna ska lösa problemet.

Därför har vi fått bestämmelser om s.k. medfinansiering. De innebär kort och gott att när någon är sjuk en längre tid och får sjukpenning, så ska arbetsgivaren betala en särskild avgift som motsvarar 15 % av sjukpenningen. För att kompensera arbetsgivarna har de sociala avgifterna sänkts med en kvarts procent. Men medfinansieringen innebär trots det stora risker för en arbetsgivare. Störst är riskerna i småföretagen. Om en anställd blir långtidssjukskrivnen, så kostar det. Företaget ska betala sjuklön under de 14 första dagarna, kostnader för en vikarie och ovanpå allt detta nu också medfinansiering. Hur ska arbetsgivarna skydda sig mot detta?

Den frågan har många företagare ställt sig sedan det blev klart att medfinansieringen var på väg. Och nu vet vi svaret. Arbetsgivarna försöker undvika medfinansiering genom att inte anställa. Länsförsäkringar publicerade nyligen en rapport där det framgår att 50 % av arbetsgivarna tvekar att anställa på grund av medfinansieringen. I en del regioner är andelen tveksamma ännu högre, i exempelvis norra Sverige är den 57 %. Detta stämmer väl överens

Fel! Okänt namn på

med andra undersökningar, exempelvis Småföretagsbarometern från Företagarna, där företagen pekar ut just regelverken som ett av de viktigaste hindren för tillväxt. Det finns alltså en naturlig förklaring till att vi har hög arbetslöshet.

Därmed är det också sagt att det finns ett naturligt sätt att minska den. Medfinansieringen måste avskaffas, om vi på allvar vill förbättra villkoren för arbetsgivarna att anställa. Det gäller inte minst de minsta företagen. Och en stor del av alla arbetsgivare är just små. Mer än 99 % av alla företag ligger inom intervallet 0–49 anställda. Om en majoritet av dessa anställde ytterligare en person, så skulle vi inte längre ha några problem med arbetslöshet.

Det viktigaste skälet för att avskaffa medfinansieringen är alltså att den motverkar anställning. Men det finns även andra skäl.

Medfinansieringen innebär också en selektering av arbetskraften. Om arbetsgivaren ska betala extra för dem som blir långtidssjuka, så blir det viktigt att hitta dem som är långtidsfriska och att alltså sålla bort riskpersonerna. Det enklaste sättet att hitta dessa är att titta bakåt i tiden. Det har därför blivit allt vanligare att den som söker en anställning får visa ett utdrag från Försäkringskassan som visar om han eller hon har en sjukdomshistoria. Vi har under lång tid haft en utveckling där det har blivit allt svårare för så kallat svaga grupper att få ett jobb. Medfinansieringen har förstärkt den utvecklingen.

Regeringen har bestämt att effekterna av medfinansieringen ska utvärderas. Detta kommer säkert att visa att den har bidragit till arbetslöshet och till selektering av arbetskraften. Men den kommer också att visa att vissa arbetsgivare har fått betala avsevärt mer än tidigare. Hit hör främst de stora arbetsgivarna, inte minst kommunerna och landstingen. Sedan tidigare vet vi att dessa har den högsta sjukfrånvaron bland sina anställda.

Andra arbetsgivare har fått betala mindre. Hit hör småföretagen som har betydligt lägre frånvaro bland sina anställda än andra arbetsgivare. Men även bland småföretagen kommer vi att hitta förlorare: företag som har fått betala stora summor i medfinansiering. Eftersom man inte vet vilka småföretag som drabbas, så påverkar det hela gruppen. Alla måste vara försiktiga att anställa, alla måste fundera på vilken arbetssökande som kan förmodas vara frisk eller sjuk.

Medfinansieringen var en dålig idé från början. Vi börjar nu se effekterna av den. Det är viktigt att bekämpa sjukfrånvaron men det måste ske på ett sätt som inte ökar arbetslösheten. Finland har en sjukfrånvaro som är hälften av den svenska, men där har man en noggrannare kontroll av sjukskrivningarna. Längre än så behöver vi inte gå för att hitta goda exempel på hur vi kan få en bättre sjukförsäkring utan att få en sämre arbetsmarknad.

Stockholm den 30 september 2005

Håkan Larsson (c)

Jeppie Johnsson (m)

Holger Gustafsson (kd)

Elizabeth Nyström (m)

Runar Patriksson (fp)

Viviann Gerdin (c)

Lars Lindén (kd)